

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP26198219 Қазақ КСР аумағында Екінші дүниежүзілік соғыстың әскери тұтқындарын ұстаудың аймақтық ерекшеліктерін тарихи-құқықтық тұрғыдан зерттеу
Жоба өзектілігі	Қазақ КСР территориясында болған әскери тұтқындар тарихы мен күшпен ұстау феноменін тарих пен құқықтану ғылымдарының пәнаралық түйісінде зерттеу – сталинизм дәуіріндегі қазақ қоғамының аймақтық тарихын толықтырып, Екінші дүниежүзілік соғыстың салдарлары мен қорытындыларын жан-жақты ашуға мүмкіндік береді.
Жоба мақсаты	Қазақ КСР аумағында Екінші дүниежүзілік соғыстың әскери тұтқындары тарихын және оларды ұстаудың аймақтық ерекшеліктерін тарихи-құқықтық тұрғыдан пәнаралық зерттеу.
Жоба міндеттері	1. Әскери тұтқындар мәселесіне қатысты түрлі тарихи кезеңдегі ғылыми ұстанымдарды интерпретациялау; 2. Әскери тұтқындарды ұстау және олардың лагерлік өмірін ұйымдастыру бойынша тың архив материалдарын анықтау; 3. Әскери тұтқындардың Қазақ КСР-ның экономикасына қосқан үлесін анықтау; 4. Лагерь жүйесіндегі әскери тұтқындардың күнделікті өмірі мен тұрмысының ерекшеліктерін көрсету; 5. Лагерь өміріне тұтқындардың икемделуін, кеңестік доктриналарды қабылдауын анықтау; 6. Қазақ КСР аумағындағы әскери тұтқындардың саны мен құрамының статистикасын анықтап, просопографиялық бейнесі қалыптастыру; 7. Қазақ КСР аумағында әскери тұтқындарды ұстау жүйесінің қалыптасу және даму процесін талдау; 8. Қазақ КСР аумағында әскери тұтқындарды ұстау және мәжбүрлеп ұстау (интернирование) тәртібін саяси-құқықтық реттеудің әдістері мен сипатын анықтау; 9. Қазақ КСР территориясындағы лагерьлердің жазалау әдістері мен ұйымдастыру жұмыстарын, идеологиялық тәрбиесінің сипатын зерттеу; 10. Әскери тұтқындарды репатриациялау мәселесінің бұрын шешілмеген тұстарын 1991 жылдан кейін Қазақстан Республикасының егеменді мемлекет ретінде шешу механизмдерінің ерекшеліктерін ашу.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	<i>Қолданыстық нәтижелер:</i> - немесе Web of Science базасында импакт-фактор квартилі 1 (бірінші) және (немесе) 2 (екінші) кіретін, Social Science Citation Index-те индекстелетін және (немесе) CiteScore бойынша Scopus базасында 50-ден (елу) кем емес процентілі бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 2 (екі) мақала және (немесе) шолу; - ҒЖБССҚК ұсынған рецензияланатын шетелдік немесе отандық басылымда кемінде 4 (төрт) мақала немесе шолу; Жарияланатын мақалалардың біреуі multidisciplinary (көпсалалы немесе пәнаралық практикалық қолдану) санатында жариялануы тиіс. - Жоба тақырыбы бойынша деректер жинағы; - Авторлық куәлік алынады; - кемінде 1 (бір) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор даярлау;

	- Жұмыс нәтижелерін әлеуетті пайдаланушыларға, ғылыми қоғамдастыққа тарату. <i>Ғылыми нәтижелер:</i> 1. Әртүрлі тарихи кезеңнің тарихнамасындағы (кеңестік, қазақстандық, шетелдік) әскери тұтқындар тарихына қатысты концептуалды тәсілдерге баға беріледі; 2. Әскери тұтқындар тарихына қатысты жаңа архив деректері ғылыми айналымға енгізіледі; 3. Қазақ КСР экономикасына екінші дүниежүзілік соғыстың әскери тұтқындарының қосқан үлесі статистикалық архив мәліметтері арқылы көрсетіледі; 4. Қазақ КСР территориясында болған екінші дүниежүзілік соғыстың әскери тұтқындарының саны, құрамы, ұлты, просопографиялық әлеуметтік бейнесі қалыптастырылады; 5. Қазақ КСР территориясындағы соғыс тұтқындарының адаптация, индоктринация процестерінің іске асырылу жолдары анықталады; 6. Қазіргі тарих ғылымының «Антропологиялық бетбұрыс» тәсілі шеңберінде тұтқын рөліндегі адамның өмір сүруі, лагерь шындығын қабылдауы, тұтқынның мінез-құлқындағы өзгерістер, құндылықтар жүйесінің трансформациясы, мәдениетаралық коммуникация және соғыс тұтқындарының соғыстан кейінгі қоғамға қайта қосылуы зерттеледі; 7. Әскери тұтқындармен жұмыс жасайтын бақылау және жазалау ұйымдарының қызметі зерделеніп, құқықтық іс-әрекетіне баға беріледі; 8. Қазақ КСР территориясындағы әскери тұтқын мен күштеп ұстау (интернирование) тәртібінің саяси-құқықтық реттелу жолдары анықталады; 9. Қазақ КСР территориясындағы репрессивті, коммуникативті тәжірибенің іске асырылуы зерттеледі; 10. Екінші дүниежүзілік соғыс тұтқындарының репатриациясындағы шешілмеген мәселелерін Қазақстан Республикасының ұйымдастыруы, ерекшеліктерінің механизмдері анықталады.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер	1. Мырзабекова Рыскелды Саламатовна, тарих ғылымдарының кандидаты, профессор. Жоба жетекшісі, БҒҚ. Scopus author ID: 56277982600, Researcher ID - N-9619-2014, ORCID Id - https://orcid.org/0000-0001-8622-8927 2. Кокебаева Гульжаухар Какеновна, тарих ғылымдарының докторы, профессор. БҒҚ. Scopus ID: 56225608900. Orcid ID - https://orcid.org/0000-0002-6638-4663 3. Жакупова Гулназия Толгаевна, тарих ғылымдарының кандидаты, доцент. ЖҒҚ. Scopus ID: 55815662900. ORCID Id - https://orcid.org/55815662900 4. Махмадинов Даулеткелди Мурзаханович, магистр. ЖҒҚ. Scopus ID: 58415738900. ORCID Id - https://orcid.org/0000-0001-9738-161X 5. Құрбанбай Әлиайдар Тәжібайұлы, магистр. КҒҚ. ORCID Id - https://orcid.org/0000-0001-8842-6177 6. Ходжабай Мұхтар Амантайұлы, магистр. КҒҚ. ORCID Id - https://orcid.org/0009-0009-5633-4927
Қолдану	Жоба нәтижесінде алынған тұжырымдар, қолданыстық және ғылыми нәтижелер Отан тарихы, Жалпы тарих, Халықаралық қатынастар тарихы үшін өзекті. Жоғары оқу орындарына арналған оқулықтар мен мектеп оқулығын

	жазуда, іргелі ғылыми еңбектер жазуда қолданысқа ие бола алады. Мемлекеттік бағдарламалардың міндеттерін шешуде қолданыла алады, Қазақстан мен шет елдің ғылыми, мәдени әріптестігіне негіз қалайды.
Нақты аналогтарға қарағанда басымдығы	Бұл жоба Қазақ КСР территориясында тұтқында болған жапон, неміс, итальяндықтар мысалында, әскери тұқындардың күнделікті тарихын, яғни, лагерь шындығын қабылдауын, құндылықтар жүйесінің трансформациясын, мәдениетаралық коммуникацияны және соғыс тұтқындарының соғыстан кейінгі қоғамға қайта қосылуын, Қазақ КСР территориясындағы репрессивті, коммуникативті тәжірибенің аймақтық ерекшелігін, КСРО мен салыстырғанда Қазақ КСР аумағында табиғи, ментальдық ерекшеліктердің бақылау және жазалау ұйымдарының қызметіне қалай ықпал еткенін, адаптация, индоктринация процестерінің қалай икемделгенін, тұтқындардың просопографиялық әлеуметтік бейнесін зерттейді.
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	1. Мырзабекова Р.С., Жакупова Г.Т., Байхоразова З. Қазақ КСР территориясындағы мәжбүрлі еңбек жүйесі жапон соғыс тұтқындары мысалында (1946-1956). Asian Journal “Steppe Panorama” 2026. 13 (1). 196-210 бб. https://doi.org/10.51943/2710-3994_2026_13_1_195-210 https://ajspiie.com/index.php/history/article/view/1465/1299 2. Мырзабекова Р.С., Махмадинов Д.М. Кеңес лагерлеріндегі Екінші дүниежүзілік соғыстың неміс әскери тұтқындары: саяси астары және күнделікті шындық. ҚазҰУ Хабаршысы. Том № 1 (120). 2026. https://bulletin-history.kaznu.kz/index.php/1-history/issue/view/62
Патент туралы ақпарат	Авторлық куәлік 2027 жылға жоспарланған